

Asia: VN/32207/2022

Arviomuistio etäyhteyksistä oikeudenkäynneissä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kärjäoikeus kiittää Oikeusministeriötä lausuntopyynnöstä ja lausuu seuraavaa.

Arviomuistio on kattavasti laadittu ja siinä on perusteellisesti pohdittu sekä etäyhteyksien käyttömahdollisuuksia kuin etäyhteyksien käyttöön liittyvän sääntelyn kehittämistarpeita. Kärjäoikeus kannattaa muistiossa kuvattuja tavoitteita sekä muutosehdotusten jatkoselvittämistä.

Etäyhteyksien käyttö tuomioistuimissa on viimeisten vuosien aikana olennaisesti lisääntynyt, mikä on parantanut oikeuden saatavuutta erityisesti sen jälkeen, kun kärjäoikeusverkoston kehittämishankkeen seurauksena kärjäoikeuksien määrää sekä kanslioita ja istuntopaikkoja vähennettiin. Kärjäoikeus korostaa, että etäyhteyksien käytön onnistumisessa tärkeä merkitys on toimivalla tekniikalla, mihin pitää tulevaisuudessakin kiinnittää erityistä huomiota ja panostaa taloudellisesti. Etäyhteyksien käytön laajentaminen edellyttää siten, että tietotekniset yhteydet toimivat moitteettomasti. Tämä ei valitettavasti toteudu tällä hetkellä parhaalla mahdollisella tavalla.

Kärjäoikeus kannattaa sitä, että tuomarin etäosallistumisesta säädettäisiin laissa. Tuomarin etäosallistumisen tulisi olla arviomuistiossa ehdotetuin tavoin perustellusta syystä mahdollista silloin, kun etäosallistuminen harkitaan tarkoituksenmukaiseksi ja soveliaaksi. Perusteltu syy pääsäännöstä poikkeamiseen voisi olla esimerkiksi silloin, kun tuomarille ilmenee viime hetkellä este osallistua istuntoon fyysisesti eikä toista tuomaria ole enää mahdollista saada tilalle ja istunnon toteutuminen tästä syystä vaarantuu. Tuomarien etäosallistumisen tulisi siis lähtökohtaisesti koskea vain erityistilanteita, eikä esimerkiksi oikeudenkäynnin julkisuutta tule rajoittaa etäosallistumisen vuoksi.

Päätös etäyhteyksien käyttämisestä ja niiden sallimisesta tulee edelleenkin olla tuomarin harkinnassa. Käräjäoikeus kannattaa sitä, että asianosaisen etäosallistumisen edellytyksiä kevennettäisiin suostumuksen osalta, vaikka lähtökohtaisesti asianosaisella tulisivikin olla oikeus aina halutessaan olla henkilökohtaisesti läsnä istuntopaikalle. Esimerkiksi tutkintavankien osalta rikosasian pääkäsittelyyn osallistuminen tulisi voida olla mahdollista etäyhteydellä turvallisuustekijöiden tai vankikuljetuksiin liittyvien syiden johdosta silloin, kun se tuomioistuimen soveliaisuusarvioinnissa on tarpeen.

Käräjäoikeus kannattaa etäyhteyssäännösten kehittämistä siten, että poissaolouhkia voitaisiin käyttää valmisteluistuntojen osalta kuten muita etäosallistumissäännöksiä sovellettaessa

Käräjäoikeuden käsityksen mukaan on tarkoituksenmukaista, että säännökset koottaisiin yhteen oikeudenkäymiskaaren lukuun.

Seinäjoella 23.3.2023

Laamanni Paula Virrankoski

Perttilä Jenni
Etelä-Pohjanmaan käräjäoikeus

Virrankoski Paula
Etelä-Pohjanmaan käräjäoikeus